

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความคาดหวังของสังคมกับพฤติกรรมและบทบาท ความเป็นผู้หญิงในชุมชน
ชื่อผู้เขียน	นางศศิธร ไชยชนะ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.อุษา ดวงสา ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี้นผดุง กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของสังคมต่อพฤติกรรมและบทบาทของผู้หญิงที่ปรากฏเป็นภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงที่สะท้อนในสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนในช่วงเวลาต่างกัน พร้อมทั้งศึกษาพฤติกรรมและบทบาทของผู้หญิงตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและบทบาทของผู้หญิงกับภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงที่สื่อสะท้อนให้เห็นในช่วงเวลาต่างกัน

วิธีการศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกต รวมทั้งการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์ แยกแยะ จัดหมวดหมู่ และนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงที่ปรากฏในสื่อที่มีอยู่ในชุมชนในสมัยดั้งเดิมถึงปัจจุบัน สะท้อนภาพของผู้หญิงที่ดีต้องเป็นผู้หญิงที่มีความเป็นแม่ศรีเรือน อ่อนหวานเป็นกุลสตรี ผู้หญิงต้องรักษานวลสงวนตัว การรักษาพรหมจรรย์และการได้แต่งงานซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต ผู้หญิงในบทบาทของลูกสาวต้องเชื่อฟังพ่อแม่ มีความกตัญญู ผู้หญิงในบทบาทของแม่ต้องมีบทบาทเป็นแม่และภรรยาที่ดี ต้องยอมรับในการตัดสินใจของผู้ชาย ถือผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง ซึ่งภาพของผู้หญิงที่สังคมคาดหวัง หรือภาพลักษณ์ของผู้หญิงจะถูกผลิตซ้ำและต่อยอดคุณธรรมความเป็นผู้หญิงผ่านสื่อต่าง ๆ ในชุมชน โดยมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและรูปแบบของสื่อตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม

จากการศึกษาพฤติกรรมและบทบาทของผู้หญิงในชุมชน พบว่า โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงจะมีพฤติกรรมและบทบาทเป็นไปตามภาพของผู้หญิงที่สังคมคาดหวัง หากผู้หญิงคนใดมีพฤติกรรมและบทบาทต่างไป จะไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน จะถูกตำหนิติเตียน ดังนั้น ผู้หญิงที่ดีจึงต้องมีพฤติกรรมและบทบาทเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม แต่ในความเป็นจริงเมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้บทบาทของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษามีความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วย จึงทำให้ผู้หญิงมีบทบาทในสังคมมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันผู้หญิงยังต้องรับภาระในบ้านเช่นเดิม ผู้หญิงจึงต้องทำงานหนักขึ้นกว่าเดิม เพราะสังคมยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นผู้รับผิดชอบภาระในบ้าน ดังนั้นผู้หญิงจึงมีการปรับตัวเองให้พร้อมที่จะทำหน้าที่ทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการทำงานนอกบ้านของผู้หญิงยังคงแบ่งงานของผู้หญิงโดยใช้เพศเป็นตัวกำหนด ซึ่งเป็นความเชื่อที่สะท้อนถึงความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและชาย เนื่องจากภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ดียังคงอยู่ในจิตสำนึกของคนในชุมชนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ ยังไม่ได้สะท้อนภาพทางสังคมของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ยังคงผลิตซ้ำและสืบทอดวัฒนธรรมความเป็นหญิงในบทบาทที่สังคมคาดหวังต่อไป

Thesis Title	Social Expectations of Feminine Behaviors and Roles in Communities	
Author	Mrs.Sasithorn Chaichana	
M.Ed.	Nonformal Education	
Examining Committee		
	Lect.Dr.Usa Duongsaa	Chairperson
	Assist.Prof.Yongyudh Plianpadung	Member
	Assoc.Prof.Dr.Pasina Thangchuang	Member

Abstract

This thesis probed social expectations regarding feminine behaviors and roles as portrayed in various types of media available in the community during different time periods.

Qualitative in nature, the investigation started with the review of available documents, perspectives and theories. It then was followed by field interviews and observations as well as focus group discussions. Collected data were subsequently analyzed, classified, categorized, descriptively presented and analytically summarized. Findings were finally as follows:

From past to present, the portrayed, socially expected feminine images have been that, to be regarded decent ladies, they must be womanly, sweet and tender, housewifely, chaste and virginal and view marriage as the most important thing in life. As daughters, they must be obedient and grateful to their parents. As wives, they must be faithful to their husbands, accept their decisions and regard them as elephant forelegs. They must also be good and caring mothers. Such images have constantly been reproduced and presented over and over through those media via various formats and methods governed and dictated by constantly changed social contexts and conditions.

Observed behaviors and roles actually played out in the community indicated that in general the studied women did possess and assume the roles society had expected. Those deviating from the expected norms would be reprimanded and socially unaccepted. Therefore, those wishing to be regarded decent ladies/women had to comply with those socially sanctioned norms.

However, socio-economic changes brought about certain role and behavioral changes. Educated women, driven by economic necessity to work outside, had to assume more social roles while their family burdens still remained the same. Thus, they had to work harder. As a consequence, women had to adjust themselves and constantly be ready for both housework and outside responsibilities.

As far as the latter were concerned, the nature of such responsibilities was still determined by their very gender reflecting the socially prevailing belief in gender differences. The image of decent women/ladies was still buried deep in community members' sub consciousness, men's and women's alike. Feminine images portrayed in various media through times still remained more or less the same as before. In other words, traditional, socially expected and sanctioned roles and behaviors continued to be reproduced over and over and subsequently transmitted generation after generation.